

Ko plati – znaće

“Nekada davno, pohađanje privatnih časova značilo je da učenik ima poteškoća u savladavanju gradiva u školi. Danas, u XXI veku, privatni časovi su statusni simbol.” Ova rečenica, koja bi se bez ikakvih izmena mogla odnositi na Srbiju, zapravo je preneti iz teksta sa američkog bloga Skill-guru, o tržištu privatnih časova u Sjedinjenim Američkim Državama, gde roditelji izdvajaju u proseku oko 1000 dolara za dodatno i dopunsko obrazovanje svoje dece. Krajem prošle godine, Republički zavod za statistiku objavio je istraživanje po kom roditelji u Srbiji za istu namenu izdvajaju neverovatnih 7,5 miliona evra godišnje. Slično je i u Evropskoj

uniji. Roditelji u Francuskoj i Nemačkoj troše više od tri milijarde evra godišnje na dodatno obrazovanje za svoju decu, a roditelji i u drugim zemljama sve više izdvajaju da bi deci obezbedili dodatak obrazovanju, mada iznosi nisu isti u svim zemljama, pokazuje izveštaj koji je Evropska komisija početkom juna predstavila javnosti. Oblast o kojoj je reč u većini zemalja nije zakonski regulisana, pa osim što je neka vrsta “škole u senci” i statusnog simbola, u znatnoj meri ima odlike crnog tržišta. Zašto je to tako, kolika su izdvajanja i realne potrebe za dodatnim časovima čitajte na narednim stranama.

Tržište privatnih časova

Učenje iz senke

Istraživanje Evropske komisije pokazalo je da privatne časove češće pohađaju deca iz bogatih i porodica iz urbanih sredina, a ne ona iz radničke klase. U nekim zemljama privatne časove finansiraju roditelji dece koja već pohađaju privatne škole, čime se društveno-ekonomske razlike produbljuju. Ukoliko se prepuste tržištu, privatni časovi održavaju i pogoršavaju nejednakosti

“NEKADA DAVNO, POHAĐANJE privatnih časova značilo je da učenik ima poteškoća u savladavanju gradiva u školi. Danas, u XXI veku, privatni časovi su statusni simbol.” Ova rečenica, koja bi se bez ikakvih izmena mogla odnositi na Srbiju, zapravo je preneti iz teksta sa američkog bloga Skill-guru, o tržištu privatnih časova u Sjedinjenim Američkim Državama, gde roditelji izdvajaju u proseku oko 1000 dolara za dodatno i dopunsko obrazovanje svoje dece. Prošle godine, Zavod za statistiku izašao je sa podacima po kojima privatne časove uzima svaki četvrti đak u Srbiji, a roditelji na to potroše oko 7,5 miliona evra godišnje.

Početkom juna, Evropska komisija predstavila je izveštaj koji pokazuje kakvo je stanje u ovoj oblasti u Evropskoj uniji. Istraživanje je pokazalo da su privatni časovi posao koji cveta u Evropi i produbljuje socijalne razlike. Roditelji u Francuskoj i Nemačkoj troše više od tri milijarde evra godišnje na dodatno obrazovanje

za svoju decu, a i roditelji u drugim zemljama sve više izdvajaju da bi deci obezbedili dodatni državni obrazovanje, mada iznosi nisu isti u svim zemljama, pokazuje izveštaj koji je naručila Evropska komisija.

Osim što ukazuje na ogromne sume novca koje se troše na privatne časove, izveštaj skreće pažnju na to da ovaj trend produbljuje nejednakosti u Evropi. Deca čiji su roditelji bogatiji češće pohađaju dodatne časove, pa se na taj način stvaraju podele koje mogu imati dugoročne posledice. “Privatni časovi su toliko uzeli maha da imaju snažan uticaj na društvenu jednakost, ekonomiju znanja, rad škola i živote dece i porodica, pa je potrebno i time se pozabaviti”, naveo je autor izveštaja Mark Brej. Izveštaj, u kom se nalaze rezultati istraživanja sprovedenih u različitim državama u protekle četiri godine, pokazuje da je u Francuskoj na privatne časove u 2007. godini potrošeno 2,2 milijarde evra i procenjeno je da

taj iznos godišnje raste za deset odsto. Procene su i da se u Nemačkoj za privatne časove troši od 900 miliona do 1,5 milijardi evra godišnje. U Francuskoj i Belgiji cena jednog privatnog časa kreće se i preko 30 evra.

I u južnoj Evropi, gde sistem državnog obrazovanja često kaska za onim u severnijim delovima, beleži se trend trošenja novca na dodatno obrazovanje. Roditelji na Kipru, u Grčkoj, Španiji i Portugaliji troše velike sume novca na dodatno obrazovanje svoje dece, pri čemu, opet, najveće koristi od toga imaju deca iz bogatijih porodica.

Čak i u Skandinaviji, koja se često u istraživanjima kvaliteta državnog obrazovanja nalazi u samom svetskom vrhu, sve se više troši na privatne časove. “Kada govorimo o privatnim časovima, ređe govorimo o učenicima koji zaista imaju potrebe za pomoći koju ne mogu da nađu u školi, a češće o zadržavanju konkurentne prednosti onih koji su već uspešni

i privilegovani”, izjavio je generalni direktor odeljenja za obrazovanje i kulturu u Evropskoj komisiji Jan Truščinjski, koji je i predstavio izveštaj.

Istraživanje je pokazalo da privatne časove češće pohađaju deca iz bogatih i porodica iz urbanih sredina, a ne ona iz radničke klase. U nekim zemljama privatne časove finansiraju roditelji dece koja već pohađaju privatne škole, čime se društveno-ekonomske razlike produbljuju. “Ukoliko se prepuste tržištu, privatni časovi održavaju i pogoršavaju nejednakosti”, naveo je Brej u izveštaju i dodao da porodice sa višim prihodima mogu priuštiti i veći broj i bolji kvalitet privatnih časova.

Osim što ističe društveno-ekonomski uticaj, izveštaj naglašava koliko su privatni časovi postali unosan posao. U Francuskoj, Belgiji, Velikoj Britaniji, Irskoj i drugim zemljama, razvile su se i kompanije za dodatno kućno obrazovanje.

“Privatni časovi su sve veći izvor zapošljavanja, kao i način za nastavnike standardnih obrazovnih sistema da zarade dodatni novac”, rekao je Truščinjski i dodao da zbog toga vlade i sindikati izbegavaju tu temu. Uprkos milijardama evra koje se daju za privatne časove, mnoge države ovu oblast zakonski nisu regulisale, pa se zato često dešava da privatni časovi ostanu izvan sistema oporezivanja, navodi se u istraživanju. Značaj koji se pridaje privatnim časovima pokazuje podatak da su izdvajanja roditelja na Kipru i u Grčkoj na nivou 20 odsto javnih davanja za državno obrazovanje.

Stručnjaci zaključuju da rastuće tržište ovog “obrazovanja u senci” stvara podele koje bi mogle da imaju dugoročne posledice po društvo, ali i po decu. Jer, roditelji vođeni ličnim ambicijama, često plaćaju privatne časove kako bi njihova deca unapred savladala lekcije i na časovima u redovnoj školi bila “pametnija” od drugih učenika. Nastavnici kažu da to zapravo remeti nastavu, a da deca koja unapred znaju ono što se predaje na času, nisu omiljena među vršnjacima i da imaju problem sa uklapanjem. U poslednje vreme u Srbiji je sve češća pojava privatnih časova za osnovce nižih razreda, onih koji su još “kod učiteljice”. Učitelji kažu da deca ne kriju da idu na dodatne časove, da je po pravilu reč o imućnijima, da ih ova pojava među đacima nižih razreda vređa, ali ne isključuju mogućnost da roditelji plaćaju časove jer nemaju dovoljno vremena da rade sa svojom decom.

Mark Brej, autor istraživanja rađenog za potrebe Evropske komisije, u svojoj biografiji

Cene privatnih časova

Zbog ekonomskih razlika, cene privatnih časova u Srbiji značajno se razlikuju od grada do grada. Recimo, u Nišu, poduke iz matematike i srpskog jezika koštaju od 400 dinara, pa navviše, dok je u Beogradu najniža cena 750 dinara. Određeni popusti mogu se dobiti ako čas pohađa više učenika odjednom ili ako učenik želi dvočas. Osim toga, cena varira i u zavisnosti od toga da li privatne časove daje student ili profesor. Takođe, cene privatnih časova se razlikuju i u zavisnosti od toga da li su namenjeni osnovcima ili srednjoškolcima, a najskuplji su za studente.

Foto: A. Andić

ima desetine studija objavljenih na temu privatnih časova. U studiji iz 2009. godine, u kojoj se bavi trendovima u dodatnom obrazovanju u Aziji, Evropi i Americi, Brej ističe da su privatni časovi pozitivna stvar: “Pomažu slabijim učenicima da budu u toku, a jačima da dostižu još bolje rezultate. Deca bolje usvajaju gradivo kada imaju ličnog tutora, pa njihove porodice plaćaju za to.” Međutim, Brej ističe i vrlo alarmantne pojave u Turskoj i još nekim bliskoisločnim zemljama, gde učenici izostaju sa redovne nastave da bi pohađali privatne časove. Prema Brejevoj studiji, ovaj trend je vrlo raširen među srednjoškolcima i studentima u Indiji, pa on zaključuje da u ovim zemljama privatni časovi ugrožavaju zvanični obrazovni

sistem. Rast popularnosti onlajn časova samo doprinosi problemu.

S druge strane, Francuska vlada je svojevremeno razmatrala mogućnost uvođenja poreskih olakšica za roditelje koji plaćaju privatne časove. Brej predlaže, umesto zakidanja klasičnog sistema, njegovu izmenu tako što bi se principi koji su dobri, a postoje u praksi privatnih časova, preneli u učionice. Prema podacima koje iznosi Skill-guru, u Japanu postoje mreže tutorskih centara, koji funkcionišu rame uz rame sa zvaničnim obrazovnim sistemom, a zadatak im je da premoste jaz između gradiva u javnim školama i znanja i veština potrebnih na prijemnim ispitima za dalje školovanje.

Godinu dana

Program A smyle u Srbiji postoji od 2005. godine. Sanja Ignjatović iz Američkog saveta nam objašnjava da naši srednjoškolci odlaze u Ameriku na godinu dana, tamo pohađaju lokalnu srednju školu, a kada se vrate priznaje im se razred koji su propustili u Srbiji. Uglavnom su smešteni po manjim mestima, jer je bezbednije, a i kuće su veće “što vam je već verovatno poznato iz američkih filmova”

VELIKI DOBITAK: Nikola Sarić

“Kako se pobeđuje strah kada ulaziš u nešto potpuno nepoznato? Uz podršku. I važno je da veruješ da možeš da uspeš, neke stvari jesu teške, ali su moguće”, kaže Nikola Sarić, šesnaestogodišnjak, koji se upravo vratio iz Alabame gde je proveo godinu dana. Kao stipendista američke vlade, preko programa A smyle, živeo je u američkoj porodici, pohađao tamošnju srednju školu. Utisci su divni iako priznaje da mu je u početku bilo malo neobično. Do tada, naime, nije odlazio van Srbije.

Nikola je rođen slep, a danas njegova oštećenost vida iznosi devedeset odsto. Živi u Rumi. U trenutku kada se prijavio za program, gde je u jakoj konkurenciji morao da pokaže veoma dobro znanje engleskog, imao je 15 godina.

“Zaista je mnogo želeo da ode. U osnovnoj školi je, kao slabovido dete, imao dosta problema. Deca su ga izbegavala, bila surova.

Nastavnici nisu hteli da mu primaknu klupu bliže tabli. Hteo je da ode u Ameriku da vidi da li je svugde tako. Mi smo u početku bili protiv, on se do tada nije odvajao od nas, ali smo shvatili da je to bila šansa da on sebe dokaže”, kaže Nikolina majka, Željka Sarić.

UČENJE BEZ MORANJA: Nikola smatra da su razlike između života u Americi i Srbiji vidljive svuda, ali da je verovatno najveća razlika u sistemu obrazovanja, odnosno u školi. Kao bitan element on napominje da se tamo biraju predmeti “koji se vole”, a samo su američka istorija i engleski obavezni. “Ja sam uzeo matematiku, informatiku, multimedijalni dizajn, muzičko i francuski jezik.” Sa ovdašnjim znanjem iz pomenutih predmeta nije ni morao mnogo da uči. Bio je prvi na okružnom takmičenju iz matematike, pevao je u horu, izabran je za đaka meseca nekoliko puta. Mislio je da je to samo za novembar, nego da su zaboravili

u Americi

da skinu njegovo ime, posle je shvatio da su se meseci menjali, a da je njegovo ime ostajalo. “Najveći dobitak je što sam doživeo nešto novo, usavršio engleski, stekao prijatelje”, kaže Nikola. On sada pohađa srednju školu u Zemunu, gde se takođe lepo snašao, a nakon toga planira da upiše koledž u Americi – fiziku, matematiku ili informatiku. Tamo je život lakši – sažima u nekoliko reči svoje iskustvo iz Alabame. Američki savet za međunarodno obrazovanje poklonio je Nikoli uređaj, kameru sa monitorom koju usmeri ka tabli i potom mu se prikazano uveliča za 80 odsto, tako da može da čita.

Kaže da Amerikanci većinom ne znaju ništa o nama, neki mu nisu verovali ni da Srbija postoji, a uglavnom su je mešali sa Sibirom.

Porodica u kojoj je živeo imala je dva člana i vodili su ga svuda. “Prvi put sam tamo otišao na more.” Bilo je i neprijatnih situacija – jednom prilikom, tornado bi, da nije promenio pravac, za nekoliko minuta došao do mesta u kom je Nikola bio.

Da bi dobio stipendiju i bio jedan od izabranih srednjoškolaca, Nikola je morao da prolazi kroz tri kruga selekcije. Naglašava podršku svoje profesorke engleskog i roditelja. Čekanje na rezultate trajalo je, kako nam preporučava Željka Sarić, od novembra do aprila. “I u tom periodu smo se negde moj muž i ja složili da Nikola treba da ode. On je izuzetno zreo mladić, a ovo je još više pomoglo njegovom odrastanju i osamostaljivanju.”

POZIV: Program A smyle u Srbiji postoji od 2005. godine. Sanja Ignjatović iz Američkog saveta nam objašnjava da naši srednjoškolci odlaze u Ameriku na godinu dana, tamo pohađaju lokalnu srednju školu, a kada se vrate priznaje im se razred koji su propustili u Srbiji. Uglavnom su smešteni po manjim mestima, jer je bezbednije, a i kuće su veće “što vam je već verovatno poznato iz američkih filmova”, dodaje naša sagovornica. Na jesen će ponovo biti raspisan konkurs. Testiranje se održava u Novom Sadu, Zaječaru, Kragujevcu, Nišu, Vranju, Novom Pazaru i na kraju, u Beogradu.

ZAČUĐUJUĆE MALI ODZIV: Sanja Ignjatović

Foto: A. Andić

Prvi krug se sastoji od petnaestominutnog testa znanja engleskog. Oni koji to prođu, već sutradan imaju sledeći krug koji podrazumeva polaganje dužeg testa znanja engleskog i pisanje eseja na zadate teme. Sledi intervju, a potom za nekoliko nedelja pisanje još dva eseja. Zatim se popunjava prijava, a potom sve zajedno odlazi u Vašington gde komisija ponovo čita dobijeno i donosi odluku.

“Mi veoma ohrabujemo i učenike sa posebnim potrebama da se prijave. Nažalost, njihov odziv je mali iako smo mi u kontaktu sa organizacijama, školama, informišemo ih svake godine”, objašnjava Sanja Ignjatović.

Kada se đaci vrate iz Amerike, naša sagovornica kaže da su veoma aktivni. “U svakom trenutku neko od njih je angažovan na nekom projektu. Projekte, kada je reč o alumnistima ovog programa, finansira američka vlada.”

Bivši učenik na razmeni u okviru A smylea sada je koordinator aktivnosti drugih bivših polaznika te radi u Američkom savetu.

Nikola Mladenović je tokom školske 2007/2008. živeo u Karlajlu, malom gradu od 5000 stanovnika na srednjem zapadu Amerike. Sada je student Ekonomskog fakulteta u Beogradu i budući student Američkog univerziteta u Bugarskoj.

“Nije bilo lako otići sa 17 godina negde gde te je čekalo dosta nepoznatog. Iako smo svi mi, nas 95 iz Srbije i Crne Gore koji su otišli te godine, prošli temeljnu pripremu, niko zapravo nije mogao da zna šta ga tamo tačno čeka.” Iz tog iskustva tvrdi da se vratio zreliji i odgovorniji, kao i otvoreniji.

Bio je prihvaćen više nego dobro, od porodice u kojoj je živeo, od nastavnika, vršnjaka i “od ostalih stanovnika grada”. Bili su veoma znatiželjni da čuju odakle Nikola dolazi i kakva je to zemlja o kojoj ne znaju gotovo ništa. “Šokirala ih je činjenica da je njihova zemlja učestvovala u bombardovanju Srbije 1999, velika većina je prvi put čula za to od mene”, preporučava Nikola, dodajući da se trudio da kroz razgovor, slike, video snimke i hranu dočara bar mali deo života u Srbiji.

Najveća razlika koju može da povuče između Amerike i Srbije je, slično kao i Nikola Sarić, u školama. “Uslovi su bili odlični i na raspolaganju smo između ostalog imali opremljene laboratorije za fiziku, hemiju i biologiju, sjajnu sportsku halu i terene za američki i evropski fudbal, bejzbol i softbol, amfiteatar za pozorišnu produkciju. Mogli smo da biraмо između velikog broja različitih predmeta i imali smo savetnike koji su nam pomagali ▶

Program za nastavnike

Osim za đake i studente, postoje programi i za nastavno osoblje na fakultetima i visokim školama, kako bi oni proveli određeno vreme na fakultetima u SAD. Za programu JFDP (*Junior Faculty Development Program*) mogu da se prijave svi koji imaju dve godine radnog iskustva na instituciji visokog obrazovanja u Srbiji, kao i da su trenutno tu zaposleni. Ponuđene oblasti se pre svega odnose na društveno-humanističke nauke. Kako nam objašnjava Sanja Ignjatović, oni koji budu izabrani prvo odlaze nekoliko dana u Kansas na program orijentacije, gde stižu stipendisti svih zemalja. Potom idu na univerzitete koji su im dodeljeni. "Cilj ovog programa je da se oni unaprede kao predavači", ističe naša sagovornica. U Americi, oni prisustvuju predavanjima, a većina, u dogovoru sa mentorom, održi i sama neki čas. Takođe, stipendisti dobijaju novac koji mogu da potroše na odlaske na konferencije i imaju obavezu da budu uključeni u društvenokoristan rad.

Program, kao i A smyle, u potpunosti finansira američka vlada, a Američki savet je administrator. U Srbiji je na raspolaganju fakultetskom nastavnom kadru od 2003, a inače postoji od 1994.

Interesovanje u Srbiji za ovaj program se menja. Dve, tri godine je konkurs raspisivan usred godišnjih odmora, tako da se teško dolazilo do ljudi i otuda je stigao manji broj prijava. Kada se promenio datum za prijavljivanje, poraslo je i interesovanje.

No, budžet za program je, shodno ekonomskoj krizi, smanjen. Prve dve godine otišlo je 16, odnosno 12 stipendista. Ostali su tamo godinu dana. Od 2005. program je "preobražen" u jednosemestralni, a tekuće godine očekuje se da će Srbija dobiti četiri stipendije.

Prvi krug je pisanje prijava, a drugi je intervju i polaganje testa engleskog jezika TOEFL-a. U trećem krugu, sve putuje u Vašington gde se, kao i kada je reč o drugim programima, donosi konačna odluka.

Kada se vrate u Srbiju, stipendisti postaju deo alumni zajednice kako JFDP-ove, tako i Fulbrajtove. To im otvara vrata da se prijave za dodatna sredstva za različite projekte u koje često uključuju ostale kolege i same studente. Tako je Milica Savić sa Katedre za engleski jezik iz Niša, alumništa JFDP-a, organizovala sa svojim kolegama vannastavne aktivnosti za studente. Svakog vikenda studenti su prevodili novinske članke Dž. D. Selindžera, do sada neprevedene u Srbiji. Studenti su dobijali konkretno iskustvo, čega uvek manjka. Svi su svakako prisustvovali radionicama volonterski.

"Studenti su bili oduševljeni, a mi smo im obećali da ćemo kada završe štampati knjižicu sa pričama koje su preveli. To smo i uradili, ona se ne prodaje, ali može da se koristi u nastavi", kaže Sanja Ignjatović.

Svakako da ne može da se sve naučeno, odnosno viđeno na univerzitetima širom Amerike primeni i na ovdašnjim visokoškolskim ustanovama. "U zavisnosti od fakulteta do fakulteta, od pozicije zaposlenih koji pohađaju ovaj program zavisi do koje mere će naučeno biti primenjeno", naglašava naša sagovornica. "Problem je što su kod nas još velike grupe studenata pa ne može da se radi kao tamo gde su one male te je omogućena i intenzivnija komunikacija sa studentima i oni se podstiču da sami dođu do odgovora, da budu aktivni", kaže ona.

Značajno može da bude što se nastavnom kadru koji odlazi na program JFDP daje mogućnost da osavremene nastavni materijal kada se vrate (zaostalost udžbenika i autora koji se rade po "planu i programu" ovdašnjih fakulteta dugo je bila bolna tačka školstva u Srbiji). Dešava se, takođe, da stipendisti, pošto ostvare kontakte, pozovu profesore iz Amerike da dođu i predaju neko vreme u Srbiji. Američka ambasada ima fondove kojima podržava pomenute aktivnosti, tj. dolazak njihovih profesora na naše fakultete.

u tome." Na raspolaganju su imali veliki broj vannastavnih aktivnosti i klubova. "Mislim da je ogromna šteta što nemamo nešto slično u našim školama jer se tako čovek razvija kao ličnost, a i kao građanin", smatra naš mladi sagovornik.

Takođe, profesori su bili veoma pristupačni i na raspolaganju za svaki savet ili pitanje. Kako nam prepričava Nikola, pauze nisu provodili u zbornici, već u svojim kabinetima otvorenih vrata.

Za njega vrlo neobična, a za građane Karla normalna stvar, bio je volonterski rad. "Svi su rado priskakali u pomoć kada je trebalo očistiti park, preurediti stazu, posaditi nove biljke oko škole, organizovati različite akcije prikupljanja novčanih sredstava za obolele od astme. Bilo je očigledno da je kod njih vrlo izgrađena svest o tome da oni kao obični građani mogu i treba da doprinesu boljem životu u svom gradu i to bez pomoći države ili lokalnih institucija."

Nikola sada pokušava sa svojim drugarima sa programa da organizuje projekte koji se bave ekologijom, prikupljanjem sredstava za razne ustanove u Srbiji.

POVRATAK: Nakon tri godine od završetka programa, Nikola je imao priliku da se vrati u Ameriku na nekoliko dana kao predstavnik A smyle alumni zajednice. Posetio je svoje domaćine u Ajovi i, kada je reč o bliskosti, kaže kao da vreme nije prošlo.

Prilikom boravka u Vašingtonu, sreo se u Američkom kongresu sa Donom Berginom, bivšim marincem i vojnim zakonodavnim pomoćnikom kongresmena Majkla Tarnera iz Ohaja, kako bi mu ispričao o A smyle programu i projektima A smyle alumni mreže. "Gospodin nikada pre nije čuo za slične programe i nakon mog 20-minutnog izlaganja, kazao je: "To je odlično. Imajući u vidu da su ceo moj život i rad vezani za vojsku, osvežavajuće je videti da moja zemlja preduzima korake da izgradi veze sa svetom na način koji ne uključuje primenu sile'."

Konačno, svakako da odlasci đaka, studenta i nastavnog kadra u svet ne znače da treba da usvoje sve što su videli, po principu *copy-paste*. Naš obrazovni sistem ima svoje dobre strane, a takođe i krupne nedostatke. Odlazak u inostranstvo može da posluži kao dobar uvid u ono šta ovde može i mora da se menja i ispravlja. Što dokazuju primeri naših mladih sagovornika.

Jelena Jorgačević

Filozofija se događa svima

Učešće na Olimpijadi bilo mi je značajno – učvrstilo me je u stavu da, bez obzira na sve manjkavosti, filozofija još nije istrošena, niti sasvim uzaludna

Učenica zrenjaninske gimnazije Milana Kostić osvojila je počasnu medalju na Međunarodnoj filozofskoj olimpijadi u Beču, održanoj krajem maja. Počasnju medalju osvojila je za estetski senzibilitet u oštroj konkurenciji 66 učesnika iz 33 zemlje. O svom iskustvu iz Beča i interesovanju za filozofiju, Milana Kostić piše u ovom broju “Obrazovanja za XXI vek”.

MLADI I OBRAZOVANI: Milana Kostić i Bogdan Pantić

Piše: Milana Kostić

IAKO SE FILOZOFIJA, uz svu svoju tendencioznost, često pretvara u ispraznu, taštu i jalovu aktivnost, iako možda prečesto sudi, a ne primećuje sopstvenu dogmatičnost i autoritarnost, ona se ipak nameće kao prirodan izbor bilo kome ko poseduje bilo kakav vid zaintrigiranosti svetom (dakle, svima nama). Filozofija je neizbežna. Ona se, pre ili kasnije, dogodi svima. Ona izbija iz naučnog diskursa, muzike, želje za “menjanjem sveta”, gledanja u plafon (da pomenem samo neke medijume kroz koje je doprla do mene).

Upravo zato mi je učešće na Olimpijadi bilo značajno – učvrstilo me je u stavu da, bez obzira na sve manjkavosti, filozofija još nije istrošena, niti sasvim uzaludna. Na Olimpijadi sam upoznala ljude koji nisu svedeni na isprazno intelektualiziranje i koji su me uverili u to da je “bavljenje filozofijom”, kako Žižek kaže, potrebnije danas nego ikada ranije. Upravo je citat Slavoj Žižeka o potrebnosti i neizbežnosti filozofije danas – “u doba biogenetike i

sajberspejsa” – bio tema mog eseja u aprilu, na kvalifikacijama u Požarevcu. Imali smo četiri sata da napišemo esej na engleskom, na jedan od četiri ponuđena filozofska citata, koja smo dobili na licu mesta. Pisala sam o tome kako biotehnologija, “sajberspejs”, ali i ostala obeležja našeg vremena koja brinu Žižeka (poput neoliberalnog kapitalizma, represivnosti, novih aparthejda) utiču na shvatanje tradicionalnih filozofskih pojmova poput identiteta, stvarnosti, slobode, znanja i moći.

Posle državnih kvalifikacija, za mene i Bogdana Pantića iz Čuprije je usledilo učešće na Međunarodnoj filozofskoj olimpijadi (26-29. maj, Beč). Na Olimpijadi je učestvovalo šezdeset šest srednjoškolaca iz tridesetak zemalja sveta. Samo pisanje eseja je ostalo u senci čitavog programa i mogućnosti da upoznam toliko sjajnih ljudi.

Pristrasna sam, znam, ali svi ljudi koje sam upoznala bili su i obrazovani (pročitali su sve – od Vitgenštajna i Kanta do Fukoa i Žižeka) i kritični prema trenutnom stanju u društvu (diskutovali smo o svemu – od trenutne histerije oko

onoga što se naziva “problemom migranata” u Austriji do permanentnog totalitarizma u Izraelu) i zabavni (političke i filozofske teme zapravo nisu bile najčešće teme naših razgovora).

U programu su, osim samog pisanja eseja bile i debate (teme su bile filozofija kao vid političkog angažovanja, evropski identitet, intuitivnost, epistemološki skepticizam i odnos znanja i moći). Prve večeri smo imali prijem kod gradonačelnika Beča, a poslednje – večeru u bašti Šenbruna (“Gloriette” – “najfensi mesto u Beču”, kako su nam učesnici iz Austrije objasnili).

Esej koji sam napisala u Beču (na citat Nelsona Gudmena “Umetnost nije kopija stvarnog sveta, jedna prokleta stvar je dovoljna”) bio je nagrađen počasnom medaljom. Ali nezavisno od nagrade, samo iskustvo učešća na Olimpijadi je bilo dovoljno da me učini srećnom i utiče na mene i moje stavove. Mislim da je divno to što je Srbija od ove godine zvanična učesnica takmičenja, te će ko god bude bio zainteresovan moći da doživi sve ovo o čemu nespretno pišem.

BUDUĆI FAKULTET: Knežev arsenal, Kragujevac

Fakultet u Arsenalu

FILOLOŠKO-UMETNIČKI FAKULTET U Kragujevcu, koji od osnivanja pre 15 godina nema svoju zgradu i čijih 2000 studenata nastavu pohađa na šest-sedam lokacija u gradu, uskoro bi krov nad glavom mogao da nađe u starom delu Zastave. Lokalna samouprava i Univerzitet u Kragujevcu pokrenuli su inicijativu da se FILUM ili deo te visokoškolske ustanove smesti u Knežev arsenal, u kojem su se od 1853. do početka pedesetih godina prošlog veka proizvodili topovi i drugo oružje. Kada je sklopljen sporazum između Zastave i Fijata, lokalne vlasti otkupile su ovaj objekat, koji, inače, čini deo istorijskog kompleksa Milošev venac. Za obnovu kompleksa Knežev arsenal grad Kragujevac, Univerzitet i Ministarstvo obrazovanja konkurisaće kod evropskih fondova za novac.

Nemačkoj trebaju inženjeri

NEMAČKA VLADA JE na sednici u Berlinu usvojila niz mera koje bi trebalo da doprinesu smanjenju nedostatka visokokvalifikovane radne snage u toj zemlji.

Povod za izmenu imigracionih zakona su pozivi privrednika da omogući visokokvalifikovanim stručnjacima izvan zemalja EU lakše dobijanje radne i boravišne dozvole, jer brojna radna mesta ostaju nepopunjena. Vlada u Berlinu planira bolje uslove rada za visokokvalifikovane radnike i njihove porodice, uvezivanje i starijih radnika u procese proizvodnje, te stvaranje boljih uslova za obrazovanje već od detinjstva. Još jedno od težišta novih planova je olakšavanje uslova pod kojima se dozvoljava dolazak strane visokokvalifikovane radne snage u Nemačku, i to iz država koje nisu članice EU. Savezna ministarka za rad, Ursula fon der Lejen navodi kako je Nemačkoj trenutno potrebno oko milion radnika, te da je prvenstveno reč o inženjerima mašinstva i elektrotehnike, te lekarima. Ona je potvrdila da se razmatra smanjenje donje granice godišnje zarade, što je preduslov firmama da dovedu inženjere iz inostranstva. Sada ta granica iznosi 66.000 evra, navodi Ursula fon der Lejen: "Verujem da je početna plata od 40.000 evra dovoljna."

Praksa za studente

UNIVERZITET U NOVOM Sadu i Elektrovojvodina potpisali su ugovor o poslovnoj saradnji kojim su se obavezali da zajedničkim naporima doprinesu unapređenju stručnosti zaposlenih u Elektrovojvodini koja bi, sa druge strane, studentima pružila praktična znanja i usavršavanje.

Univerzitet će Elektrovojvodini, između ostalog, omogućiti edukaciju i dodatno obrazovanje zaposlenih, korišćenje Centralne biblioteke i drugih resursa, ali i obavljanje naučnih i stručnih istraživanja radi unapređenja delatnosti tog preduzeća.

"U narednom periodu naš razvoj moramo usmeriti na dobijanje, čuvanje i prenos energije koja nam je sve više potrebna", naglasio je rektor Univerziteta Miroslav Vesković.

"Moje opredeljenje je da i čitav niz drugih delova Univerziteta, pored FTN-a, bude aktivno uključen u ovu saradnju. Dakle, da pitanje energije, energetske efikasnosti i uopšte politike u toj oblasti zajedno

Jedanaest medalja

OSNOVCI I SREDNJOŠKOLCI, učenici Matematičke gimnazije i osnovnih škola "Sveti Sava" u Nišu i "Branko Ćopić" u Beogradu, sa dva međunarodna takmičenja ove nedelje mladi matematičari vratili su se sa jedanaest medalja. Broj medalja jednak je broju učesnika. U Rumuniji i na Kipru, osvojeno je šest zlatnih i pet srebrnih.

MLADI MATEMATIČARI KAŽU da slobodno vreme provode u učenju, druženju i igranju igrice na kompjuteru. Nadaju se da će upisati neki od fakulteta prirodnih nauka – Kembridž, MAT ili Univerzitet u Beogradu. Prva opcija je fizika.

promišljamo i rešavamo", dodao je on. Spoj prakse, znanja i petodecenijskog iskustva Elektrovojvodine trebalo bi da da novi kvalitet koji će nam omogućiti bolje, srećnije i bogatije sutra" istakao je tom prilikom direktor Elektrovojvodine Tihomir Simić.

U okviru obeležavanja 51. godišnjice Univerziteta u Novom Sadu dodeljene su i zahvalnice stipenditorima Fonda za podsticanje napredovanja darovitih studenata i mladih naučnih radnika i umetnika univerziteta. Zahvalnica je uručena i profesorki Svetlani Lukić-Petrović, koja je ceo novčani iznos Oktobarske nagrade grada donirala za stipendije Fonda. "Mi treba da budemo svesni da su najrazvijenije zemlje, zemlje koje ulažu u nauku, u visoko obrazovanje, jer to je zaista ulaganje u budućnost", izjavila je prof. dr Svetlana Lukić-Petrović. Stipendije za 48 nadarenih studenata, ove godine, omogućilo je 11 institucija i nekoliko profesora Univerziteta.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec